

SVERIGE. KUNGL. MAJ:T
WACHTMEISTER, CARL AXEL

**Kongl. Maj:ts Nådigt faststaldte Byggnads
Ordning för Wasa, Gamla Carleby,
Jacobstad, Ny Carleby, Christina och Kaskö
Städer i Wasa Län; Gifwen Stockholms Slott
den 4 December 1800.**

Wasa, tryckt af Georg Wilhelm Londicer, 1801
1801

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- ⇒ Få samma utseende och känsla som med originalet!
- ⇒ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- ⇒ Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- ⇒ *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- ⇒ *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- ⇒ Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- ⇒ <http://search.books2ebooks.eu/>

Kongl. Maj:ts

Nådigt faststälde Byggnads Ordning
för Wasa, Gamla Carleby, Jacobsstad,
Ny Carleby, Christina och Kaskö Stä-
der i Wasa Län; Gifwen Stockholms
Slott den 4 December 1800.

Efter genomseende och granskning af det underdåniga För-
slag til Byggnads-Ordning för samtliga Städerne i
Wasa Län, som Kongl. Maj:ts Befallningshafwande derstä-
des, sedan Städernes Magistrater och Borgerskap blifwit
hörde, i underdånighet ingifwit, har Kongl. Maj:tt samma
Förslag, med någre derwid nödige ansedde rättelser, anta-
git, samt om Byggnads-anstalterne i desse Städer, och
hwad mera dermed gemenskap åger i Nåder godtsunnit at
förordna, som följer:

I. Art.

Om Stadens utwidgande och Nya Quarters
inrättande.

I. §.

Wid Stadens tillökning i widd och storlek tillses, at den
samma sker i et ordentligt sammanhang med närmaste in-
til warande Quarter och Gator, så at de förlängas i pa-
ralell

ralell med hwarandra, till lika bredd med hwad de förut innehafwa, och de nya Qvarteren anläggas i ordentliga Quadrater eller Rectanglar af enahanda storlek som de öfrige Qvarteren i Staden, derest de icke finnas för små och otillräckliga.

Ur belägenheten af stället, hwarpå utwidgningen skal ske, sådan, at förenämde ändamål ej kan winnas, inrättas Gator och Qvarter på den nya delen af Staden så reguliera som möjligen låter sig göra, och sammanfogas med den gamla delen af Staden i det lämpeligaste sammanhang.

2. §.

Förg och andre ongängliga platser, samt tvärgränder uppå de nya Qvarteren, utstakas rymliga och bekvämliga. Vid Stränder lemnas emellan Qvarteren och stranden tillräckligt rum af minst Tjugufyra alnars bredd, enär rummet sådant tillåter, till Lastage - platser och inrättning af ankingen stensatte Gaier med trappor och ringar at fästa Sartyg och Båtar, eller ock Anläggnings - bryggor af stockar, efter omständigheterna.

3. §.

Innan utwidgningen af Staden i större eller mindre mån får verkställas, bör Magistraten till Konungens Befallningshafwande inkomma med berättelse om nödvändigheten deraf, samt derwid bifoga Plan - ritning, med Scala, Geometrice affattad uppå den Mark, som till nya Qvarter och Tomter föreslås, hwilken Ritning tillika skal utwisa, huru samma Mark, fördelad i Qvarter, Gator och Tomter, med närmaste dertill stående Qvarter af Staden kommer at samman-

3
sammansfogas. Är tillökningen af mindre betydenhet, lemman
Konungens Befallningshafwande derå Magistraten swar, ef-
ter omständigheterna, antingen til bifall eller ändring af
hwad föreslagit blifwit: Men, i annat fall, underställes
Dessinen Kongl. Maj:ts Nådige pröfning och approbation,
hwaraf Magistraten, sedan Nådigt swar anländt, undfår del
til behörig verkställighet.

4. §.

Stulle Staden olyckligtwis genom Eldswåda til större
eller mindre del afbrinna, åligger Magistraten, at, sedan
Borgerskapet hörde blifwit, på omförmälte sätt föreslå hu-
ru förut warande irreguliera Qvarter, Torg och Gator, må-
ga med Innerwänarens minsta känning rättas och jemkas
i wackraste och beqwämligaste ordning, innan de afbrända
Platser och Tomter bebyggas.

II. Art.

Om Tomter.

I. §.

Uti nytt Qvarter inrättas Tomterne efter belägenheten;
så at uti aflägsne Qvarter utses mindre, dock ej otillräckelige
eller obeqwäme Tomter för fattige och mindre förmögne
Innerwänare, men deremot större och rymliga Tomter uti
närmare belägne Qvarter åt förmögna Inbyggare, som
hafwa råd at til Stadens prydnad upföra större byggnader.

2. §.

Som igenom Tomters styckande i för små delar, Byggnad-
na.

naders anseende åt Gatan förloras, skola de gamla Quarte-
rens Fria eller Ofria Tomter icke få styckas eller brytas,
med mindre Magistraren, efter föregången besigtning, pröf-
war så wäl den behållne, som fränstyckade delen innehålla
sådan bredd wid Gatan, at deruppå en, efter Tomtens be-
lägenhet och öfriga beskaffenhet, tjenlig Byggnad kan an-
läggas: Dock må det tillåtas at, efter öfwerenskommelse et
mindre stycke ifrån den ena lägges til den andra Tomten,
då sneda Tomter derigenom rättas.

3. §.

Enär någon emellan 2:ne större belägen smal och liten
Tomt säljes, bör den Nabo wara närmare berättigad til
Lösen, som antingen nödvändigt mera utrymme behöfwer,
eller måst betydande Byggnad derå anlägga wil: Men i
fall bägge Grannarne skulle om fördelningen af en sådan
Tomt öfwerenskomma, och det icke medförer wahuprydnad
för Staden, i anseende til smärre och oansenlige byggnader,
som i slitt fall kunde på de styckade Tomterne komma at
upföras, måga de, efter af Magistraren dertil erhållit bifall,
tillsammans få dem lösa och sig emellan dela.

4. §.

Ligger liten Tomt i hörnet bredewid en större, och kan
derpå någon särdeles Byggnad icke anställas, må ägaren
af större Tomten, framför andre Naboer, få lösa den min-
dre, när han sin rättighet Sagligen bewakar.

5. §.

Är sådan liten Tomt belägen emellan tvåanne större el-
ler

5

ser lilla stora, af hvilka den ene wetter åt en af Stadens stora Gator; men den andra mot en af de mindre, hafwe då ägaren till den mot större Gatan belägne Tomten rättighet till lösen, med mindre den andra Grannen samma lilla Tomt icke högst nödigt betarfwar.

6. §.

Tomt, som genom styckande blifwit sned och ojemn, må, om så påstås, eller prydnaden för Staden så fordrar, rättas, då Gården antingen afbrinner, säljes eller igenom Naborätt inlöses; Och bör för det afföndrade, efter Mättsmanna ordom, gifwas ersättning eller wederslag af den, som deraf blifwer ägare.

7. §.

Uti nytt Qvarter bör alltid Tomt först begynnas åt allmän Gata, och skal stor plats icke uplåtas någon som ej förbinder sig at deryå någon prydlig Byggnad åt Gatan upfatta.

8. §.

När tillfälle gifwes, såsom då Eldswåda timat, eller annors, skola krockar och bugter på Tomter wid Gator rättas, hwarwid å Stadens regularité, samt Tomternes rättas proportion och skiljo-linier förnämligast bör hafwas afseende; Och böra, wid slike jemkningar, ägarne höras, innan något fastställes.

9. §.

För Wäderqwarnar, Magaziner och Bodar, med flere
A 3
dylike

dyllte hus, utses platser utom eller wid Stadens Staquett, stränder eller andre aflägsne ställen.

10. §.

Bergaktiga, mycket steniga eller sumptiga Tomter, måga, emot lindriga Tomtören, eller med något understöd af wissa frihets år för Stads utlagor, uplåtas åt dem, som der wilja upföra tjenlig åbyggnad, så framt icke Stads-Cassans wilstor och inkomster tillåta, at med penningar den Byggande underhjelpa.

III. Arr.

Om Tomters Afmätande.

1. §.

Öfwer hela Staden bör hos Magistraten alltid finnas en fullständig Geometrisk Plan - Charta, derå alla Qvarters, Torgs och Gators, samt Tomters rätta storlek i längd och bredd finnes utsatt. De förändringar som deruti tid efter annan kunna tima, skola af någon Landtmätare, i brist af Stads - Ingenieur, efter Scalas insättas.

2. §.

Jemte Chartæ - Beskrifningen, åligger Magistraten at wara försedd med en ordentlig Tomtbok, hwaruti Qvarterens och Tomternes Nummer, widd och storlek finnas intagne, och deruti alla förändringar som de undergå, böra noga antecknas.

3. §.

3. §.
 Uppas twist, Grannar eller Köpare och Säljare emellan, om Tomternas rätta storlek, låte Magistraten någon pålitelig Landtmätare, i Byggnings Rådsmännens och wederbörande Tomt-ägares närvaro, dem behörigen afmätta, samt med Stadens Grund-ritning eller Plan-Charta jemföra, och gifwa sedan Landtmätaren deröfwer bewis, eller afsatte en särskildt Charta öfwer den twistige Tomten.

4. §.

Uti alla Fastebräf, som på Gårdar eller Tomter i Staden meddelas, böra deras längd och bredd i alntal införas, enligt Chartan och Tomtboken, eller efter skedd ny Mätning i wederbörandes närvaro, om Magistraten det för nödigt anser eller åstundar.

IV. Art.

Om Gator.

1. §.

Alla Gator och Gränder skola wara stenlagde, der särdeles skäl ej wore til undantag, så at med annan stadig grusfyllning Gatorne kunna hållas höga, fasta och torra, och försedde med tjenlige ränstenar, så wäl längs efter på bägge sidor utmed Husen, som tvärs öfwer, der det tarfwas.

2. §.

Ny Gata som anläggas, bör minst wara Aderton alnar och Gränd Tolf alnar bred.

3. §.

3. §.

Rännik, som löper genom Tomt, skal nödvändigt hållas öppen af Tomtgåren, antingen genom stensättning, eller fodring af trädplankor, så at wättnet kan hafwa fritt och obehindradt lopp.

De öfwer Gatorne löpande djupare Rännilar, måste på lika sätt förses och täckas med starka plankor för försler, eller ock hwälfwas med stenhwälf.

Alla större Hufwud - aflöpp underhållas på Stadens gemensamma bekostnad, om icke derom af ålder annorkunda är förordnat eller öfwerenskommit; Men Twär - rännstenar widmagthållas af närmaste Tomtgåre.

4. §.

Emot Gata, Gränd eller allmänna Platser så ej rännor och trummor, eller andre wattu - afdelningar, från Rök, Förstufwor, Brygg - eller Bagarestufwor, annorlunda göras och nyttjas, än neder wid rännstenarne, hwarföre ock de som hittils på annat sätt blifwit inrättade, och medföra osägenhet eller wanprydning böra ofördröjeligen ändras.

5. §.

Den af Magistratens Medlemmar, som öfwer Byggnäderna i Staden hafwer insende, åligger, at hwart år, wid Michelsmässö - tiden, til Magistraten ingifwa skriftelig berättelse om de Gator, som antingen fordra ny Gatläggning, eller äro så bristfällige, at de på wissa ställen böra omläggas eller förbättras, hwarefter Magistraten derwid lägger den hand som wederbör.

6. §.

6. §.

Städerne låta sig angelägit wara, at alltid finnes tillgång på en kunnig och wäl öfswåd Gatuläggare, som wid Besigtningarne Byggnings Rådsmannen biträder, och emot skälighaststald wedergällning förswarligen och wäl Gatulägger ej mindre de Publiques Platserne, än de Satuandelar, för hwilka Comt. och Husägarnes answara.

Denne förses med särskildt Instruction af Magistraten, och bör, likasom Stadens öfriga mindre Betjening wara Edswuren, at sitt arbete med desto större noggranhet, insigt och öwäld förrätta.

7. §.

Lågt belägne, eller sancka Gator och Platser, skola efter hand upfyllas, hwarwid wattenfallen böra efter belägenheten ricktigt afledas och afwågas, jemte alla Gator och Torg, så at de icke blifwa för höga, Husen til skada. Om antingen Grammarne wid denna förrättade afwägning och tillämnade Gatuledning hafwa något at påminna, eller några betydande swårigheter derwid möta, böra de förut, och innan arbetet företages, sådant anmäla hos Magistraten, som efter alla omständigheters noga öfwerwägande, afgjör huru dermed skal förhållas.

8. §.

Alla Torg, Strand. och andra Platser, jemte Wägar inom Stadens Staquett, böra wara, tillika med Tullgårdarne, wäl fylde, planerade och, om sig beqwämligen göra låter, stenlagde, en eller annan der inom warande wäg likwäl undantagen, som, tills widare, efter wanligheten, fylles och
B wid.

widmagthålles af wederbörande Hus . eller Tomt . ägare i för-
 svarligt stånd: Och tillkommer Stadens Innemånare i gemen,
 at låta så långt af halfwa Wägens eller Gatans bredd fyl-
 la och stenlägga, som hvars och ens Tomt eller Hus räcker.

9. §.

Af Torg och andra allmänna platser, åligger hwar och en
 derwid boende Tomt . eller Hus . ägare, at låta fylla och
 stenlägga Åtta alnar utifrån desz Hus eller Tomt, och det
 så långt som den sig sträcker: Men för det öfriga af Tor-
 get eller Platsen drager Magistraten för Stadens räkning
 behörig försorg, och der Berg finnes, låter det bortspränga:
 Men de i Gatorne och utanföre Tomterne warande Bergs-
 flintar eller stenar, böra på angräntsande Tomt . ägares
 kostnad bortsprängas.

10. §.

Skulle någon, sedan Magistraten förut antingen skriftligen
 eller muntligen inför Protocollet, eller ock genom Stads-
 Betjente, låtit antyda honom at för sitt Hus eller sin Tomt,
 inom wiß wid wite förelagd tid, stenlägga, sådant icke ef-
 terkomma, åligger Magistraten at låta verkställa arbetet ge-
 nom andra, och genast utlösa omkostnaden och witet af
 Hus . eller Tomt . ägaren, så framt han Huset sjelf bebor,
 men i annor händelse af Hyresmannen, en eller flere, hwilka
 sedan afforka det på Hyran. Wore Hyran förut betald,
 har Magistraten at hålla sig til Hus . ägaren, och derest han
 ej i Staden är boende, anlites Konungens Befallningshaf-
 wande om skyndesam handräckning.

11. §.

II §.

Söker Husägaren at hindra Gatuläggaren uti sitt arbete, warde förfallen til Tre Riksdaler 16 Skillingars böter, då sådant angifves och den brottslige derom öfvertygas. Gatuläggningsen verkställles icke desmindre på sätt som sagt är. Deremot, om Gatuläggningsen finnes wara oförswarligen förrättad (utan at felaktigheten härrör af Materialiernes oduglighet, som Tomt-ägaren anskaffat, eller af bristande fyllning med mera dylikt, hwartil Gatuläggaren icke har skulden,) bör han det stycket af Gatan å nyo utan wedergällning på sin egen bekostnad omlägga, hwartil Magistraten, i sådant fall, skal honom tilhålla.

12. §.

Ej må på stora Gator utanför Port eller Dörr åt Gatan, göras trappsteg längre ut än Sex qvarter, och bör ränstegen gå med hwall under trappan, eller ock, derest trappan hafwer mindre språng eller steg på två eller tre fidor, då rundt omkring densamma. I Gränder måste trapporne wara inom wäggen eller muren af huset.

Så kallade Afwisfare få icke sättas längre än Sex qvarter ifrån Husen, Afwisfaren med des yttre kant inberäknad.

V. Art.

Om Byggnads Dessen eller Ritningar.

I. §.

Till alla Publique Hus, såsom Kyrkor, Rådhus, Posthus,
B 2 hus,

hus, Scholæ-hus, Prestgårds byggnad, Broar eller andre Byggnader, som för allmänna eller sammanstjutne Medel upföras, böra, enligt Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning af den 31 Julii 1776. Ritningar ifrån Öfver-Intendents Ambetet med Kongl. Maj:ts Nådiga approbation afväntas, innan desse Byggnader å nyo anställas, eller til någon betydande del repareras, hvarigenom deras indelning eller utvärtes anseende förändras. I sådan affigt låter Magistraten til desse Byggnader författa Project-Ritningar jemte Omkostnads-Förslag och Beskrifning på rymden och belägenheten af Platsen, hvarå Byggnaden skal anställas, hvilka til Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i Orden insändas, at warda til Kongl. Maj:ts i underdånighet öfwerstyrde.

2. §.

Så snart någon enskilt Nybyggnad skal upföras, bör sådant Magistraten förut tillännagifwas; Försummar någon sin skyldighet häruti, ware han förpligtad, at det upbyggda Huset nedrifwa, derest det af Magistraten funnos wara antingen å oriktigt ställe upfördt, eller til yttre utseendet wanprydligt, eller i annor mätto felaktigt och wärdeligt.

3. §.

Så snart Magistraten om den tillnämde Nybyggnaden blifwit underrättad, bör Byggnads Rådsmannen i Staden förordnas, at så utstaka stället til Grundwalen och Husets updragande, at Byggnaden kommer i ricktig linie med de öfrige Hus å gatan, och at intet af Gatan derigenom inkräktas, eller Huset inom rätta sträckningen för mycket åt Särden eller Toimten upfattes.

4. §.

4. §.

Nå någon anmäler sig till Nybyggnad och Åstundar derå särskildt Ritning, söker Magistraten biträda dermed genom någon kunnig Byggnadsmästare eller Architect.

5. §.

Hvarje Byggnad emot Gatan eller Gränd af Träd bör på Sex qvarter eller minst en alns stenfot öfver stenlagde rånstenen upfattas, hwilken, innan timringen börjas, eller ock sedermera med wauligt Murbruk upmuras på en god och säker Grundwal, som, i fall Marken ej består af Berg, Klappersten eller annan fast Jord, utan är sand, jäsattig eller wattusjuk, bör med pålitelig Timmerbädd, råstwerke eller pålning läggas och tilredas.

För Byggnader af Sten måste en större noggrannhet med Grundwalens anläggning iakttagas.

Kjällarne göras hälst hwälfda och med Jerndörrar, för nyttan wid Eldswädor, samt Dragrör uppåt skorstenarne. De öpningar som ifrån Kjällarne inrättas åt Gatan eller Gränd i Husets stenfot, måste wara i symetrie med fönstren å huset.

6. §.

Hwar och en, som Byggnad företager, åligger, at wid utwärtas Façaden åt Gatan iakttaga en regulier Fönster- och Port-indelning, så at alla Fönster til lika högd och afstånd från hwarandra, så mycket möjligt är, inrättas, hwaröfwer Magistraten eller Byggnads Rådsmannen äger at hafwa insende. Tredskas någon at här låta sig rätta,
 B 3 äger

åger Magistraten at widtaga sådane medel och utwägar, hwarigenom ändamålet tjenligen ernås.

7. §.

Eldstäder, Kakelugnar och Spisar i Kök, Bagarestufwor och Brygg- eller andra Hus af träd, böra icke fästas wid wäggarne, utan så stort mellanrum lemnas, at de kunna bättras och efterses, när bristfälligheter sig yppa.

Alla Eldstäder upmuras på säkra och stadiga Grundwal lar, til förekommande af deras sättning och sprickor på skorstens piporne.

Uti öfra Wåningarne får ej någon Kakelugn eller Spis upfattas på Bjellaget, utan hwila på Hwalf eller Mur i nedra Wåningen, der Kakelugn och Eldstäder kunna ställas i murade Nischer, som då de hwälfwas ofwantil, tjena såsom Grundwal til öfra Wåningens Eldstäder.

Kakelugns-pipor få ej eller utdragas på sidorne eller wäggarne af Huset.

8. §.

Wid de större Gatorne, Torg och Allmänna Platser upföras Byggningarne hädanefter, antingen de äro af Sten eller Träd, til en eller twänne Wåningar, alt som tillfället och den Byggandes omständigheter och förmodighet pröfwat medgifwa, med reguliera Façader, Tak, Taklister, Trappor och Portar, samt med färg anstrykas. I Stenhus göras Trapporne af Sten, til förekommande af Eldswåda, äfwen som dessa Hus med Brandtak böra förseas.

9. §.

9. §.

De i Städerne härtils måstadels nyttjade Hústak af så kallad Takwed, äro onekeltigen like wanprydeltige, som medförande betydlig Skogsödda, hvarföre skäligen anledning wore, at helt och hållit förbjuda Taks å nyo läggande med Takwed, enär de nu warande genom föruttnesse efter hand förfalla, eller nya Byggnader upföras, samt at i stället, Gårdsägares skyldighet bleswe, förse sine Hus med Brädtak, såsom, näst Takwed, minst kostsamma: Dock emedan för det närwarande i betraktande kommer, ej mindre en stor del Stads Innewånares oförmögenhet at allmänt fullgöra kostnaden til Brädtak, än den mindre ömnoge tilgång på Furu Sägbräder, som, i sinnet wid wisse Städer, sig företer, och hwarifrån dyrheten på Bräder sig härleder; Ty blifwer til Städernes Magistrater öfwerlämnat, at, genom stitiga påminnelser, föreställa Husägare, då nya Tak skola läggas, nödwändigheten för så wäl Stadens större prydnad, som säkerhet emot Eldswådor, at, i mohn af en hvars styrka, widtaga Takläggning af Bräder, hwarutinnan de mera förmögne, af förwäntad billig omtanka, icke lära undgå at sjelfwilligt lemna androm upmuntrande efterdomen: Afwensom, i brist häraf, Magistraten är obetagit, at härtil förpligta dem, som ostridigt äro af kånbar förmögenhet; Warandes dock lämnat til dessas eget wahl, i fall de anse för sig lämpeligit, at, hellre än af Bräder, förse sina Hus med Tak af Takspån, Taktegel eller Skiffer. Stenhus kunna ock Takläggas efter behag med walsad Koppar eller wanlige Jernplåtar.

10. §.

Alla Takrämmor förses med Rör och Watten = afledare til ränste.

rånstenarne, så at gående Personer af watten från utstående rännor ej måga beswäras.

11. S.

När Hus och Byggnader ej instånga Gårdstomter, bör fullnaden ske med wackra och tätta Brädplank, hwilka göras lika höga, samt med färg öfwerstrykas.

Emot nästgränsande Hus eller Tomter, upfattes Plan-
ket til hälften af hwardera Husägaren; Med Murar i stället för Plank förhålles på lika sätt.

12. S.

Öfwer Gata skal ej Hwalf upföras, ej eller emot Gatan och Gränd något Afträdeshus upfattas.

13. S.

Större Brännert. Werks Inrättningar och Mälthus, böra under hwad sken det helst wara må, icke byggas eller tålas i Staden. Icke eller Badstufwor nära inwid Boningshus, derest ej särdeles utrymme af Tomt dertil gåfwo anledning, utan befarad olägenhet för Ägaren eller Grannar, då likwäl tillsyn ifrån Magistratens sida bör hafwas, at Ugnen försigtigt muras och blir med hwälsd Kupa af Tegel öfwertäckt, samt med Storsten försedd. Lika warsamhet iakttages ock i affeende på Smidjor, Kakelugnsmakares, med Kopparslagares Werkstäder, och andre dylike der stark eldning förekommer.

14. S.

14. §.

De Machiner och Byggnader, som höra till Hamnarnes och Canalernes upmindring och renhållande, stå under Byggnings Rådsmannens speciella wård och insende, hwilken det tillhör, at hos Magistraten göra tidig och flittig erindran, när något nytt skal tillställas eller det gamla repareras.

15. §.

Bodar och Magaziner wid Hamnar eller Canaler byggas i wis utstakad ordning, och så snygga at de ej wanpryda Staden. Likaså Broar, hwilka hålft af Sten förfärdigas.

16. §.

Om Nybyggnad eller Reparation af alla de Publique Hus, som Staden är pligtig at widmagthålla och anskaffa, äger Magistraten at i behörig ordning draga försorg, och tillse, at desse Hus warda, til Stadens heder, anständiga och beqwämliga samt waraktiga och med bästa hushållning och minsta kostnad upförda. De böra stå fria ifrån privata Hus, och genom Gata wara aldeles skilde.

17. §.

På aflägenare ställen i Staden kunna mindre Tomter, der tilfalle gifwes, af Arbetsfolk och slike fattige personer efter deras råd och lägenhet bebyggas, hwarwid dock alltid snygghet och ordentelighet med fönster och mera sådant bör iakttagas.

18. §.

Hwarje Tomt bör med egen Brunn wara försedd, darest
 C den

den kan erhållas, och annan beqvämlig tillgång på watten ej är nära förhand, på det, i händelse af Eidswåda, watten ej måtte saknas. De wanlige Brunnswyvor eller watten-upfordringsstänger måga efterhand afskaffas, såsom missprydeliga för Städerna och farliga wid eldswådor. I deras ställen förses Brunnarne antingen med Pumpar eller Tåg til wattu, åmbarens upwindande, hwartil af förändgnare af wen Jernkedjor kunna nyttjas.

Brunnar på Torg och allmänna Platser, som af Staden underhållas, upbyggas efter förut gifwen prydelig Ritning.

19. §.

Hwad för öfrigt wid Byggnaders upförande, Quarters och Tomters samt Sators reglering, Brobyggnad, Stenfättning och widmåthållande med hwad mera som til wittnande af skick och ordning, olägenheters förekommande eller prydnad för Staden, kan wara nödigt, äger Magistraten, som deröfwer inseende tillkommer, at efter sig företeende omständigheter, så wäl förut, som under påstående Byggnader, samt wid alla andra tilfällen iakttaga och befordra. Warandes Magistraten sielf i ansvar för de olägenheter, som kunna tina, genom efterlåtenhet at handhafwa, til ofelbar efterlesnad, hwad i föregående Byggnads-Ordning ej mindre än genom Brand-Ordningen är wordet stadgat.

20. §.

Generella handhafwandet af Städernes förkofran i wackra wäl bygga och waraktiga Hus, samt denne Byggnads-Ordningens efterlesnad, tilhörer Konungens Befallningshafwande i orten.

21. §.

21. §.

Alla tvister som i anledning af denne Byggnads Ordning, eller uti de derstädes omtalte händelser, Gård - eller Tomtägare emellan upkomma, uptagas och afgöras af Magistraten i Staden, såsom andra Politie - och Oeconomie - mål, hwarefter den med Beslutet missnöjde Parten underrättas, inom hwad tid han deröfwer hos Konungens Befallningshafwande i Orten äger at sig beswära.

Swilket alt wederbörande till underdänig esterrättelse länder.
Datum ut supra.

Under Hans Kongl. Maj:ts
Wår Allernådigste Konungs och Herres fränwaro,
Dess tilförordnade Regering,

(L. S.)

CARL A. WACHTMEISTER.

Sw. R. Droket.

M. F. BRAHE.

A. F. KURCK.

AXEL FERSEN.

MAURITS KLINGSPOR.

R. M. tjenstg. Gen. Adj. för Armeen.

S. af UGGLAS.

F. v. EHRENHEIM.

C. G. Kökeritz.

Byggnads - Ordning för Wasa, Gamla Carleby. Jacobsstad, Ny-Carleby, Christina och Kalkö Städer i Wasa Län.

Die Kunst der Buchdruckerei
ist eine der ältesten und wichtigsten
Künste der Menschheit. Sie hat
nicht nur die Verbreitung der
Wissenschaften und Künste
ermöglicht, sondern auch die
Entwicklung der menschlichen
Geistigkeit gefördert. In der
Buchdruckerei findet man die
Kunst der Typographie, die
Kunst der Satzsetzung und die
Kunst der Zierdruckerei.

Die Kunst der Buchdruckerei
ist eine der ältesten und wichtigsten
Künste der Menschheit. Sie hat
nicht nur die Verbreitung der
Wissenschaften und Künste
ermöglicht, sondern auch die
Entwicklung der menschlichen
Geistigkeit gefördert. In der
Buchdruckerei findet man die
Kunst der Typographie, die
Kunst der Satzsetzung und die
Kunst der Zierdruckerei.

Wafa, tryckt af Georg Wilhelm Londicer, 1801.

CARL A. WACHSMAN
M. F. BRAUN
A. F. RUCK
AXEL FERSEN
M. A. KLINGSTON
A. F. ERBEN
C. G. ROBERTS
Georg Wilhelm Londicer, 1801.
Wafa, tryckt af Georg Wilhelm Londicer, 1801.

www.books2ebooks.eu